

25-ЛІТТЯ МІЖНАРОДНОГО СЛАВІСТИЧНОГО КОЛОКВІУМУ¹

Уже двадцять п'ять років поспіль у Львівському університеті відбуваються наукові форуми славістів, присвячені пам'яті слов'янських першопросвітників, рівноапостольних Кирила і Мефодія. У вимірі людського життя це, безумовно, чималий відтинок часу, за який виростало ціле покоління, сталося безліч усіляких змін. Багато що безслідно зникло, ставши лише набутком історії, а дещо назавжди залишило яскраві й незабутні враження в нашій свідомості. Невпинний у своєму плині час розставляє все на свої місця, прокладаючи між минулим і сучасністю віковічні містки, які ми називаємо традиціями. Саме такого статусу, без сумніву, набув Міжнародний славістичний колоквіум.

Сьогоднішній ювілей є доброю нагодою озирнутися назад, проаналізувати та підсумувати багаторічну роботу Колоквіуму, а також згадати тих, хто тією чи іншою мірою до неї причинявся. Історія цього наукового форуму почалась у 1992 р. Саме тоді 22–23 травня під час святкування Днів пам'яті святих Кирила і Мефодія у Львівському університеті відбулися перші Славістичні наукові читання. З ідеєю проведення такого заходу виступили вчені-славісти нашого університету – історики та філологи, які на той час уже плідно співпрацювали і навіть мали свій науково-організаційний центр – Інститут славістичних досліджень, який очолював знаний львівський історик Володимир Чорний. Цю ініціативу підтримали вчені інших наукових організацій, зокрема Інституту суспільних наук АН України та Славістична комісія Наукового Товариства ім. Шевченка, а також Український фонд миру та Львівська обласна рада миру, які до того ж надали фінансову підтримку. Оргкомітет утворили п'ятеро вчених: директор Інституту суспільних наук АН України Ярослав Дмитрович Ісаєвич, директор Інституту славістичних досліджень Львівського університету й голова Славістичної комісії Наукового товариства ім. Шевченка Володимир Павлович Чорний, завідувач кафедри слов'янської філології Львівського університету Володимир Андрійович Моторний, завідувач відділу історії суспільних рухів Інституту суспільних наук АН України Феодосій Іванович Стеблій та доцент кафедри історії південних та західних слов'ян Львівського університету Михайло Михайлович Криль.

З 1992 р. День пам'яті св. Кирила і Мефодія у Львівському університеті щорічно відзначається проведенням наукових славістичних форумів. Якщо у перших читаннях брали участь в основному львівські вчені, то з кожним наступним роком інтерес до цього заходу почали проявляти науковці з інших міст України і навіть з-за кордону. У 1995 р. Українська інформаційна корпорація "УкрНТТ" видала Львівському державному університетові "Посвідчення про реєстрацію проведення наукової конференції на тему "Міжнародні славістичні читання". Відтак, Славістичні наукові читання набули статусу міжнародної конференції. У 1995 і 1996 рр. славістичні зібрання забезпечувалися фінансовою підтримкою Міжнародного фонду "Відродження".

Збільшення заявок на участь у Славістичних наукових читаннях зумовило зміни в організаційній структурі заходу. Перші три конференції не були тематично структуровані, усі виступи ділилися на "Реферати" та "Повідомлення". У Четвертих Міжнародних наукових читаннях 17–18 травня 1995 р. уже були виокремлені дві секції – історико-культурна та філологічна. Тоді ж Міжнародні наукові читання були перейменовані в "колоквіум", що точніше відображає характер заходу.

Через рік, 14–16 травня 1996 р., відбувся П'ятий Міжнародний славістичний колоквіум. У ньому взяло участь понад 40 вчених зі Львова, Києва, Дрогобича, Рівного, Івано-Франківська, а також 11 зарубіжних славістів з Польщі, Росії, Білорусії, Болгарії, Хорватії та Німеччини. Робота колоквіуму була організована у вигляді секційних та тематичних засідань, кожне з яких присвячене окремій царині слов'янознавства: Історія та історіографія; Історія

---

¹ Публікація підготовлена на підставі матеріалів особистого архіву професора Володимира Павловича Чорнія.

славістики; Мовознавство, літературознавство і фольклористика; Історія культури; Міжслов'янські взаємини. Така організаційна структура колоквіуму в основному зберігається й досі, щоправда, в непоодиноких випадках вона доповнюється різноманітними тематичними засіданнями, круглими столами тощо.

У різні роки співорганізаторами колоквіуму разом зі славістами Львівського університету були різні організації та наукові установи. Окрім уже названих – Інституту українознавства імені І. Крип'якевича АН України та Славістичної комісії Наукового товариства імені Шевченка, в організації колоквіуму брали участь Львівське відділення Інституту літератури імені Т. Шевченка НАН України (III–VIII колоквіуми); міжнародний фонд “Відродження” (IV–V колоквіуми); Інститут народознавства НАН України (XVI колоквіум); Кафедра славістики Гданського університету (Польща) (XIX–XXII колоквіуми); Кафедра славістики Белградського університету (Сербія) та Філологічно-мистецький факультет Крагуєвацького університету (Сербія) (XXIV колоквіум); Філософський факультет Новосадського університету (Сербія) (XXV колоквіум).

Кількісні показники Міжнародного славістичного колоквіуму є дуже поважними і, що важливо, вони відображають стан і масштаби слов'янознавчих студій не тільки у Львові, а й в Україні загалом. Всього за 25 років вченими-славістами на пленарних, секційних та тематичних засіданнях колоквіуму було виголошено близько 1716 доповідей, в тому числі львівськими славістами – близько 1063, науковцями з інших міст України – близько 343, зарубіжними вченими – близько 310. Співвідношення кількості виголошених доповідей у відсотковому відношенні виглядає так: Львів – 62%, інші міста України – 20%, зарубіжні країни – 18%.

Як уже відзначалось, поряд з українськими вченими у колоквіумах активну участь беруть і зарубіжні науковці. Загалом у 25 колоквіумах взяли участь представники 19 країн: близько 136 доповідей було виголошено польськими вченими, друге місце займають сербські вчені – 50 доповідей, третє – болгари – 23 доповіді, четверте – білоруси – 21 доповідь, далі йдуть росіяни – 17, словаки – 16, чехи – 11 та інші. Як бачимо, географія колоквіуму відображає наукові зв'язки львівських славістів з іноземними колегами і водночас найбільш розвинуті сфери львівської славістичної школи – полоністику, сербістику, болгаристику та ін.

Звичайно, значення міжнародного славістичного колоквіуму не можна зводити лише до констатації кількості учасників та виголошених ними доповідей. Хоча ці факти є дуже промовистими, позаяк засвідчують чималі масштаби, популярність і неабиякий авторитет цього наукового заходу.

Проведення щорічних славістичних форумів у Львові демонструє насамперед великий потенціал львівської славістичної школи, що не лише представляє, а й успішно забезпечує подальший розвиток усіх основних напрямів наукової славістики шляхом тісної міждисциплінарної взаємодії (головним чином історії та філології). Власне ентузіазм, самовіддана та безкорислива наукова й організаційна праця чималої когорти львівських славістів є головною запорукою успішного проведення уже 25 славістичних зібрань у Львівському національному університеті імені Івана Франка. На цьому тримається довготривала традиція Колоквіуму, який є однією з головних трибун львівської та й загалом української славістики.

Сьогодні Колоквіум – це авторитетний науковий захід, який кожного року об'єднує велику кількість як вітчизняних, так і закордонних славістів. Варто вказати на ще одну рису цього наукового зібрання, його доступність не тільки для досвідчених вчених, а й для молодих дослідників і навіть науковців-початківців – аспірантів і студентів. Його матеріали, як правило, у вигляді статей регулярно публікуються на сторінках “Проблем слов'янознавства” – друкованого органу Інституту славістики ЛНУ. Колоквіум має свою веб-сторінку на сайті Інституту славістики, на якій розміщується уся пов'язана з ним інформація (архів програм, звіти, відомості про співорганізаторів тощо). Все це свідчить про те, що Міжнародний славістичний колоквіум продовжує розвиватися, впевнено крокує в ногу з часом і запрошує своїх учасників на нове зібрання, час і місце якого незмінні.